

SPORTSKI TURIZAM U HRVATSKOJ

Jakupi, Bekim

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:488599>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-29**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

BEKIM JAKUPI

SPORTSKI TURIZAM U HRVATSKOJ

Završni rad

Pula, 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

BEKIM JAKUPI

SPORTSKI TURIZAM U HRVATSKOJ

Završni rad

JMBAG: 0303065709 , redovni student

Studijski smjer: Poslovna ekonomija - Turizam

Predmet: Ekonomija doživljaja

Znanstveno područje: Društvena znanost

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Trgovina i turizam

Mentor: izv.prof.dr.sc. Aljoša Vitasović

Pula, rujan 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Bekim Jakupi, kandidat za prvostupnika poslovne ekonomije, smjera Turizam ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

Bekim Jakupi

U Puli, 3.rujna , 2020. godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Bekim Jakupi, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile

u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom: Sportski turizam u Hrvatskoj_____

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 3.rujna , 2020. godine

Potpis

Bekim Jakupi

Sadržaj

SAŽETAK.....	6
ABSTRACT	7
1. UVOD	9
2. SELEKTIVNI TURIZAM	10
2.1. Motivi turističkog putovanja	11
2.2. Atrakcije selektivnog turizma.....	12
2.2.1. Pretpostavke razvoja specifičnih oblika turizma	13
3. SPORTSKI TURIZAM	14
3.1. Natjecateljski sportski turizam	16
3.2. Zimski sportsko-rekreacijski turizam	17
3.3. Ljetni sportsko-rekreacijski turizam.....	17
3.4. Povezanost sporta i turizma.....	18
4. SPORTSKI SADRŽAJI I TURISTIČKE AKTIVNOSTI U HRVATSKOJ	19
4.1. Kontinentalna Hrvatska	22
4.2. Dalmacija.....	23
5. PREDUVJETI ZA RAZVOJ SPORTSKOG TURIZMA U ISTRI	24
5.1. Prirodno-geografski	24
5.2. Klimatski uvjeti	24
5.3. Prirodne atrakcije	25
5.4. Prometna povezanost i prometna infrastruktura	25
5.5. Smještajni kapaciteti i turistička infrastruktura	25
6. SPORTSKI TURIZAM U ISTRI	27
6.1. Ponuda sadržaja.....	28
7. SWOT ANALIZA	31
8. ZAKLJUČAK	32
Literatura	33

SAŽETAK

Sportski turizam pojam je koji se posljednjih godina prilično razvio. Sportski turizam najjednostavnije opisuje putovanje s ciljem promatranja ili sudjelovanja u sportskom događaju. Općenito, sportski događaj mora biti glavni razlog putovanja kako bi se mogao smatrati sportskim turizmom. Sportski događaji mogu biti posjećivanje raznih natjecanja poput olimpijskih igara i raznih nogometnih utakmica. Ipak, najčešći razlog putovanja je odmor, nerijetko uz more. Stoga velik broj turista u posljednje vrijeme nastoji spojiti ugodno s korisnim-sport i rekreaciju.

Hrvatska je jedna od destinacija koja svojim posjetiteljima može pružiti i jedno i drugo. Bogata i razvijena hrvatska obala, sa mnoštvom različitog krajolika, obiluje područjima koji se mogu iskoristiti za razvoj sportskog turizma.

Istra je najsjeverniji dio Hrvatske obale što joj donosi velik potencijal za razvoj turizma općenito. Istra je ujedno i najposjećenija hrvatska regija. Raznolik krajolik i bogatstvo ponuda, uz razvijenu infrastrukturu i smještajne kapacitete, čine ju idealnom za razvoj selektivnih oblika turizma. Sportski turizam u Istri je unazad nekoliko godina počeo sve više jačati.

Ključne riječi: turizam, selektivni turizam, sportski turizam, Istra

ABSTRACT

Sports tourism is a term which has developed a lot lately. Sports tourism most simply describes a trip with observations or participation in sporting events. In general, sporting events must be the main reason for travel in order to be considered sports tourism. In sports matches it's possible to visit different competitions like Olympic games or different football matches. However, the most common reason for traveling is a vacation, often one pleases with another. Therefore, a large number of tourists lately are trying to combine pleasant with consumer sports and recreation.

Croatia is one of the destinations that can provide both to its visitors. The rich and developed Croatian coast, with many different landscapes, abounds in areas that can be used for the development of sports tourism.

Istria is the northernmost part of the Croatian coast, which brings great potential for the development of tourism in general. Istria is a common and most visited Croatian region. The diverse landscape and richness of offers, along with the developed infrastructure and accommodation capacities, make it ideal for the development of selective forms of tourism. Sports tourism in Istria has been sudden for several years and is getting stronger.

Key words: tourism, selective tourism, sport tourism, Istria

1. UVOD

Turizam i sport međusobno su povezani i nadopunjuju se. Sport - kao profesionalna, amaterska ili rekreativna aktivnost - uključuje znatan broj putovanja kako bi se igrali i natjecali u različitim destinacijama i zemljama. Sportski turizam jedan je od najbrže rastućih sektora u turizmu. Sve je više turista zainteresiranih za sportske aktivnosti tijekom putovanja bez obzira jesu li sportovi glavni cilj putovanja ili ne. Sportska događanja raznih vrsta i veličina privlače turiste jer sudionici ili gledatelji, a odredišta pokušavaju da im dodaju lokalne okuse kako bi se izdvojili i pružili autentična lokalna iskustva.

Hrvatska je zemlja sačinjena od raznolikog i zanimljivog krajolika te je zbog svoje specifične ljepote, kultno odredište selektivnih oblika turizma. Osim što primorsko područje pruža odmor i mir od poslovnih obaveza, ono što je u posljednje vrijeme izuzetno popularno je sportski turizam kojeg obilježava rekreacija, zdrav život, ali adrenalin. Hrvatska kao sportska turistička destinacija često služi kao rehabilitacija ili pripremna faza profesionalnih sportaša. U posljednjih deset godina, uz rehabilitacijsku i pripremnu svrhu, kroz sport je preuzela i zabavnu te avanturističku svrhu, a sve to zahvaljujući svom povoljnom geografskom smještaju.

Tema ovog rada je Sportski turizam, s osvrtom na Istru. Rad je podijeljen u osam poglavlja od kojih su prvi i osmi uvod odnosno zaključak u kojemu je sažeta i raščlanjena bit rada. Drugo poglavlje naziva se *Selektivni turizam* te u sebi donosi teorijski pregled predmetnog rada uključujući i motivaciju turista prema određenoj turističkoj destinaciji, atrakcije selektivnog turizma te pretpostavke za njegov razvoj. Treće poglavlje pod nazivom *Sportski turizam* donosi teorijski pregled glavne teme rada te značaj i poveznice točke između sporta i turizma te njihove vrste. Četvrto poglavlje naziva se *Sportski sadržaji i atraktivnosti u Hrvatskoj*, a donosi pregled i analizu hrvatskog tržišta. *Preduvjeti za razvoj sportskog turizma u Istri* naziv je petog poglavlja i analizira sve prirodne i sociološko-političke čimbenike koji doprinose razvoju sportskog turizma u Istri, dok šesto poglavlje pod nazivom *Sportski turizam u Istri* definira i analizira sportske sadržaje i situaciju na Poluotoku. Sedmo poglavlje čini *SWOT analiza* sportskog turizma u Istri u kojoj su sadržane sve prednosti i nedostaci istoga.

2. SELEKTIVNI TURIZAM

„Turizam je skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja nekog mjesta, ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako s takvim boravkom nije povezana nikakva njihova gospodarska djelatnost“.

-Međunarodno udruženje znanstvenih turističkih eksperata (AIEST)

Premda turizam postoji još od davne prošlosti, njegovo omasovljivanje započelo je XX. stoljeću, a nagla urbanizacija i industrijalizacija, razvoj komunikacija, rast životnog standarda i slobodnog vremena bili su savršeni preduvjeti za njegov razvoj. Nekoć je turizam bio privilegij dostupan samo najbogatijim slojevima ljudi dok je do danas postao pristupačan svim slojevima društva u gospodarski razvijenim zonama svijeta. Svjetska turistička organizacija (WTO) na Konferenciji o putovanju i turizmu, održanoj u Otawi 1991. godine, prihvatila je takozvani „potražni koncept“, kao jedini mogući pristup u definiranju turizma. Uz takav pristup definicija turizma glasi: “Turizam podrazumijeva aktivnosti osoba tijekom njihova putovanja i boravka u mjestu izvan svog uobičajenog boravišta, i to, bez prekida, ne duže od jedne godine, radi odmora, odnosno zbog poslovnih i drugih razloga (Ružić, 2009.)

Za opći razvitak turizma polovinom prošloga stoljeća, glavni je čimbenik bio razvoj tehnike, naročito prometnih sredstava. Za suvremeni je turizam karakteristično vraćanje cestovnom prometu koji se razvio uoči i nakon Drugog svjetskog rata (tridesete i pedesete godine XX. Stoljeća). S velikom konkurencijom željeznice i automobila, dolazi do slične pojave između parobroda i aviona, i to u prvom redu u interkontinentalnom prometu. Tako turizam postaje mobilan, od nekadašnjeg dužeg trajanja u prosjeku 20 do 30 dana smanjuje se na 4 do 10 dana boravka turista u jednom mjestu (Blažević, 2007).

2.1. Motivi turističkog putovanja

Ljudske potrebe predstavljaju društveno-povijesnu dinamičnu kategoriju, nastajući u društvu te stjecanjem konkretnih socijalnih uslova koji se s vremenom mijenjaju. Potrebe ljudi predstavljaju niz dinamičkih snaga koje određuju njihovo ponašanje te su po svom karakteru objektivne i nezavisne od svijesti pojedinca. (Sociološki leksikon, 1982). Motivacija u turizmu nastaje razlučivošću vanjskih i unutarnjih potreba te se ostvarenje turističke motivacije percipira kao zadovoljenje potreba. Monotona i standardizirana svakodnevica, posao, kuća, posao, te stresna borba za osiguranje egzistencije, oduzima energiju, dovodi do zasićenja ljudskog organizma i stvara potrebu za odmorom i relaksacijom te obnavljanjem energije za budući posao. Za svakodnevno normalno obavljanje poslova i radnih zadataka čovjek treba zadovoljiti primarne potrebe (hrana, piće, odjeća, stanovanje) koje još možemo nazvati egzistencijalnim jer osiguravaju ljudski bioritam i omogućuju njegovo svakodnevno obitavanje. No osim primarnih ili egzistencijalnih potreba svaka osoba ima i sekundarne potrebe (potreba za pripadnošću, potreba za poštovanjem, potreba za samoostvarenjem, potreba za znanjem i razumijevanjem i potreba za estetikom) koje život svake osobe čine smislenijim, kvalitetnijim, sadržajnijim i potpunijim. U svakoj od podjela potreba može se pronaći i neka turistička potreba koja se može dovoditi kroz konzumaciju turističkih i ugostiteljskih usluga. Kada govorimo o turističkim potrebama tada moramo govoriti i o turističkim motivima ili pokretačima zadovoljavanja turističkih potreba. Turistički motivi ili pokretači za zadovoljavanje potreba su unutarnji poticaji čovjeka za uključivanje u turističke tokove i zadovoljavanje turističkih potreba. Turističko putovanje nastaje sa svrhom zadovoljavanja turističkih potreba, a te potrebe se javljaju nakon zadovoljavanja egzistencijalnih potreba (Geić, 2011). Najčešći motiv koji potiče ili pokreće na turističko putovanje je odmor, ali pored njega imamo i niz drugih motiva koji nas potiču za zadovoljavanje drugih potreba: sport i rekreacija, lov i ribolov, planinarenje, jedrenje, gastronomija, kulturne znamenitosti i novo iskustvo i doživljaji.

2.2. Atrakcije selektivnog turizma

Atrakcije selektivnog turizma su različite, a sežu od prirodnih i kulturnih znamenitosti do različitih sportskih aktivnosti, suvremenih proizvoda, atmosfera i tako dalje. Kod potencijalnog turista koji svoje putovanje želi obilježiti specifičnom atrakcijom, važno je prenijeti mu konkretne informacije o eventualnim događajima, kako bi na adekvatan način zadovoljili njegove potrebe. Turisti sa posebnim interesiranjem u određene aktivnosti su u pravilu obrazovaniji, iskusniji i odgovorniji no što je to slučaj sa „tipičnim“ turistima. Najčešće su srednje životne dobi, osim u slučaju sportskih i avanturističkih putovanja, koje većinom ostvaruje mlađa turistička populacija.

Kod posebnih oblika turizma, doživljaji turista mogu biti različiti. Pasivan doživljaj predstavlja posjećivanje predstava ili sportskog događaja, dok aktivan podrazumijeva sudjelovanje na različitim sportskim i drugim manifestacijama. Također, doživljaj može biti pustolovan (putovanje kroz džunglu), iskustven (tematski park), relaksirajući (wellness), intelektualan (učenje lokalnog jezika), kreativan (ovladavanje pojedinim vještinama) i drugi.

Najteže je procijeniti obujam stvarne zastupljenosti selektivnih oblika turizma u praksi. Proučavajući eventualne obujme, pojedini autori iznose vrlo optimistične brojke, koje se podudaraju sa pojedinim znanstvenim publikacijama turističkih organizacija u svijetu. Prema takvim publikacijama, u raznim izvorima je navedeno kako 40 do 60% turista čine turisti koji borave u prirodi. Čak 70 % američkih turista u Europi su kulturni turisti, dok ih je u Australiji znatno manje-50%. U Kanadi, njihov prosjek čini otprilike 40% turističke populacije, što na koncu predstavlja 37% ukupnog turističkog prometa u svijetu. Anketiranjem turista na kraju njihovog boravka u destinaciji, u obzir su uzimaju konkretne aktivnosti kao i izjavljeni razlozi posjeta. Isto se odnosi i na ostale oblike turizma, uključujući i sportski.

2.2.1. Pretpostavke razvoja specifičnih oblika turizma

Turizam je opcija koju su odabrale mnoge vlade kao ključno sredstvo regionalnog razvoja (Forstner, 2004). Unatoč relativno dugoj povijesti korištenja kao alata za regionalni razvoj i značajnim ulaganjima resursa, postoji znatna rasprava o vrijednosti turizma za zajednice u ruralnim i perifernim područjima.

Evolucija turističkog tržišta	Sociodemografske promjene u društvu
Rast kupovne moći stanovništva	Rast svjetske populacije
Omasovljenje potražnje	Rast udjela gradskog stanovništva
Razvoj prometne infrastrukture	Povećanje slobodnog vremena
Dostupnost informacija	Porast opće razine obrazovanja
Kontrolirana privatizacija resursa	Rast broja odraslih samaca
Liberalizacija kretanja ljudi i kapitala	Globalne migracije

Iako se veći dio rasprave o inovacijama usredotočuje na nove proizvode i tehnologije, sva se inovacija temelji na izazivanju postojećih pretpostavki i načina razmišljanja.

3. SPORTSKI TURIZAM

Prema definiciji Hudsona iz 2003. (citirano u Čavlek, Bartoluci i sur., 2007:11) "*sportski turizam podrazumijeva putovanje za vrijeme odmora s ciljem bavljenja sportom, putovanje u destinacije kako bi se promatrao sportski događaj te putovanje s ciljem posjeta sportskim atrakcijama.*" Prema Bartoluciju (2003:71) sportski turizam definiramo kao "*turizam u kojem je sport glavni motiv putovanja i boravka turista u turističkom odredištu*".

Dakle, kod definiranja pojma sportskog turizma, brojni autori na različit način opisuju turizam kao takav te njegove motive i atrakcije. Ono što je zajedničko svakom od njih je činjenica da je im je motivacija svima ista-sport. Premda dugo vremena već postoje poveznice između ova dva pojma, tek su se odnedavno sport i turizam počeli promatrati kao zajedničko područje akademskog istraživanja obrazloženih kroz razne članke i stručnu literaturu. Sport i turizam su dvije međusobno isprepletene i povezane djelatnosti jer su nositelji u pravilu isti subjekti. (Otočan, prema Geić, 2011) Sport je već u Staroj Grčkoj, a kasnije i Rimu bio pokretač putovanja ljudi na dalje krajeve, a razlog tomu krio se u organizaciji na velikih priredbo ili samo praćenja sportskih događanja (publika). S vremenom je kroz razvoj turizma sam sport posao glavni motiv putovanja u određene turističke destinacije što. Tako sportske aktivnosti postaju sastavni dio turističkih usluga. Osim što popunjavaju vrijeme boravka turista, nude i sadržaje koji mu nedostaju i u njegovom svakodnevnom životu. Kroz sportsko-rekreacijske sadržaje ispunjava se čovjekova urođena potreba za kretanjem, aktivnim odmorom i oporavkom od napornog posla ili određene ozlijede (Bartoluci, 1987).

Segmenti tržišta turističke ponude (Čavlek, Bartoluci i suradnici, 2007) mogu grupirati sukladno obilježjima resursa i aktivnosti u tri kategorije:

1) oblici turizma temeljeni na prirodnim resursima:

- a. sportski turizam (visokorizični pustolovni sportski turizam poput ronjenja s posebnom opremom, zmajarenja, slobodnog penjanja, raftinga)
- b. nautički turizam (jedrenje, krstarenje),
- c. zdravstveni turizam (plivanje, relaksacija u prirodi, balneo Opatija),
- d. lovni i ribolovni turizam

- e. ekoturizam (posjeti nacionalnim parkovima i drugim zaštićenim prirodnim područjima),
- f. seoski turizam,
- g. robinzonski turizam,
- h. nudizam itd.

2) oblici turizma temeljeni na posebno pripremljenim resursima:

- a. sportski turizam (nisko rizični sportski turizam poput biciklističkih tura, golfa, tenisa,
- a. vježbanja u vodi)
- b. zdravstveni turizam (toplice i wellness), tematski i zabavni parkovi, velike manifestacije
- c. vjerski turizam
- d. kongresni turizam
- e. turizam s temom gastronomije i vinskih cesta
- f. povijesni i kulturni turizam
- g. urbani (gradski) turizam
- h. turizam kockarnica
- i. turizam u svemiru itd.

3) ostali oblici turizma (koji nisu izravno vezani za prirodne ili posebno pripremljene resurse)

- a. poslovna putovanja
- b. shopping turizam
- c. seksualni turizam
- d. studijska putovanja,
- e. eskapizam
- f. virtualni turizam itd.

Bartoluci (2003), s obzirom na ulogu sporta i rekreacije kao motiva turističkih putovanja, razlikuje slijedeće oblike sportskog turizma:

- *natjecateljski sportski turizam*
- *ljetni sportsko-rekreacijski turizam i*
- *zimski sportsko-rekreacijski turizam.*

Kada je riječ o natjecateljskom sportskom turizmu, on najčešće podrazumijeva putovanja sportaša, trenera, sudaca i publike koja prati određeni sportski događaj. Najčešće je riječ o sudjelovanju ili praćenju velikih sportskih priredbi kao što su Olimpijske igre, svjetska i europska prvenstva. (Otočan, 2016). Osim u ovu svrhu, ljudi sve češće putuju iz rekreativnih razloga iz čeda se razvio raznoliki sportsko-rekreacijski turizam okarakteriziran s obzirom na godišnje doba u kojem se odvija.

3.1. Natjecateljski sportski turizam

Natjecateljski sportski turizam odnosi se na ljude koji putuju i sudjeluju u natjecateljskim sportskim događajima. To uključuje mnoge velike događaje koji ponekad privlače stotine tisuća ljudi. Primjeri uključuju Super Bowl, Tour de France i Svjetski kup. Iako su ovi najveći primjeri takvog sportskog turizma, manji su događaji također uključeni u ovu kategoriju. Lokalni tim AAU-a koji putuje u drugu državu radi sudjelovanja u košarkaškom turniru također bi se smatrao teškim sportskim turizmom, unatoč tome što je umjesto tisuća doveo samo nekoliko desetaka ljudi.

3.2. Zimski sportsko-rekreacijski turizam

Zimski sportsko-rekreacijski turizam najčešće se odvija u planinskim zimskim centrima te nudi aktivnosti poput skijanja, klizanja, skijaškog trčanja ili drugih sportskih aktivnosti na snijegu i ledu.

Premda je skijanje u Hrvatskoj relativno povoljno i pristupačno, iznenađujuća je činjenica kako velik broj Hrvata zimske odmomore provodi na popularnim europskim odredištima. Analitičari smatraju da za tim nema potrebe, obzirom da hrvatska obiluje atraktivnim domaćim destinacijama kao što Skijalište Platak, Sljeme, Čelimbaša i Tršće. Također, najveće goransko skijalište Čelimbaša u mjestu Mrkopalj smatra se skijalištem sa najvećim potencijalom u Gorskom kotaru zahvaljujući odličnoj prometnoj signalizaciji koja omogućava jednostavan put do njega te solidnim smještajnim kapacitetima za turiste. Ono što svaki od spomenutih skijališta obilježava je održavanje tečaja skijanja za sve uzraste i dobne skupine te raspoloživost osoblja u pružanju potrebitih usluga.

3.3. Ljetni sportsko-rekreacijski turizam

Ljetni sportsko-rekreacijski turizam može se odvijati na moru, u planinama, na rijekama ili jezerima. Neke od aktivnosti ljetnog sportsko-rekreacijskog turizma su šetnje, planinarenje, sportovi na vodi, tenis, jahanje, golf.

U hrvatskoj je ovakav oblik rekreacije najviše prisutan kroz sport i aktivnosti provedene u sklopu termalnih kupališta kao što su Bizovačke i Tuheljske toplice. Uz medicinsku sportsku rehabilitaciju, također je izuzetno prisutno orijentacijsko hodanje i trčanje, biciklizam, skijalište na stajaćim vodama (na sajlu), jahanje, te organizirani turniri u rukometu i odbojci na pijesku. Ono čime pogoduje Hrvatska je činjenica da ljetni sportsko-rekreacijski turizam ne ovisi nužno samo od primorske obale nego i od aktivnosti vezanih za unutrašnji dio zemlje.

3.4. Povezanost sporta i turizma

Povezanost sporta i turizma se najviše ogleda u sličnosti funkcija koje možemo svrstati u dvije skupine:

1) društvene ili humanističke funkcije

2) ekonomske funkcije

U društvene ili ekonomske funkcije pripada zdravstvena, odgojno-obrazovna i socijalno-politička funkcija. Ekonomske funkcije se realiziraju većinom u okviru turističkih organizacija, ali i izvan turizma te se mogu valorizirati kao izravni i neizravni ekonomski učinci. Izravni ekonomski učinci sporta u turizmu ostvaruju se na temelju prodaje sportsko-rekreacijskih usluga u turističkim ili sportskim poduzećima te se ostvaruju kroz razliku prihoda i troškova sportskih usluga. (Otočan, 2016) Neizravne učinke stvaraju turisti kojima je sport primarni motiv putovanja, a manifestiraju se kroz različite oblike turističkog prometa. To su sportaši i rekreativci koji sudjeluju na raznim programima koji se odvijaju najčešće u predsezoni i posezoni u obliku natjecanja, turnira ili igara. Neki resursi koji su u prošlosti omogućili razvoj upravo ove vrste turizma u Istri, danas nisu dovoljno dobro iskorišteni. Sportska ponuda je u većini gradova jako dobro razvijena te se svakim danom sve više proširuje i nadopunjava novim sadržajima. No ipak, ostaje pitanje mogu li se raspoloživi resursi još bolje iskoristiti ili je to njihov maksimum i proširenje ponude treba temeljiti na ostalim oblicima turizma. (Otočan 2016)

4. SPORTSKI SADRŽAJI I TURISTIČKE AKTIVNOSTI U HRVATSKOJ

Tijekom 2019. godine, glavnina turističkog prometa registrirana je u komercijalnim smještajnim objektima (85%), dok je promet u nautičkom segmentu iznosio 3%. Nekomercijalni smještajni kapaciteti u ukupnom prometu sudjeluju s udjelom od 12%.

U 2019. godini Istra je zabilježila najveći broj noćenja u nacionalnim okvirima (ispred Splitsko- dalmatinske županije i Kvarnera).

	Dolasci	Noćenja
Istra	4.609.448	28.709.392
Splitsko-dalmatinska	3.956.157	20.469.493
Kvarner	3.130.326	19.265.256
Zadarska	2.015.468	15.127.653
Dubrovačko-neretvanska	2.328.990	9.220.341
Šibensko-kninska	1.146.622	7.343.847
Ličko-senjska	842.626	3.421.040
Grad Zagreb	1.458.198	2.654.155
Karlovačka	366.208	638.107
Krapinsko-zagorska	176.828	373.392
Osječko-baranjska	111.134	234.018
Zagrebačka	139.788	229.910
Međimurska	82.909	200.901
Varaždinska	81.688	187.755
Sisačko-moslavačka	41.770	146.653
Vukovarsko-srijemska	82.136	140.483
Bjelovarsko-bilogorska	27.377	93.352
Brodsko-posavska	37.810	64.399
Požeško-slavonska	20.718	46.245
Koprivničko-križevačka	20.079	38.968
Virovitičko-podravska	15.341	38.194

Izvor: HTZ (podaci eVisitor+integrirano eCrew)

Rezultati po županijama/klasterima (noćenja u razdoblju siječanj-prosinac, indeks 2019./2018.):

	Domaći	Strani	Ukupno	Udjel u ukupnom prometu (%)
Istra	109,27	100,60	100,94	26,4%
Splitsko-dalmatinska	107,18	102,35	102,68	18,8%
Kvarner	105,03	100,52	101,19	17,7%
Zadarska	108,56	102,90	104,43	13,9%
Dubrovačko-neretvanska	105,57	103,52	103,63	8,5%
Šibensko-kninska	109,80	100,90	102,61	6,8%
Ličko-senjska	105,86	103,14	103,49	3,2%
Grad Zagreb	110,28	104,22	105,21	2,4%
Kontinentalna Hrvatska	108,00	106,13	106,92	2,2%

Izvor: HTZ (podaci eVisitor+integrirano eCrew)

Top 10“ destinacija Hrvatske prema ukupnom turističkom prometu (mjereno noćenjima) u razdoblju siječanj-prosinac 2019.

Destinacija	Noćenja
Dubrovnik	4.377.060
Rovinj	4.011.677
Poreč	3.485.157
Split	2.787.775
Medulin	2.765.516
Umag	2.724.703
Zagreb	2.654.037
Vir	2.625.643
Mali Lošinj	2.363.475
Crikvenica	2.218.417

Izvor: HTZ (podaci eVisitor+integrirano eCrew)

Sveukupno gledano, 28 % turističkih noćenja u razdoblju siječanj-prosinac ostvareno je temeljem prometa u organiziranom segmentu, dok je 72 % individualaca.

U hotelskom segmentu 67 % hotelskih noćenja ostvareno je u organiziranom segmentu prometa. Za obiteljski smještaj udjel organiziranih noćenja iznosio je 14 %, dok je 86 % udjel individualaca.

Vrsta objekta	Organizirano	Individualno
Hoteli	67%	33%
Kampovi	27%	73%
Objekti na OPG-u	13%	87%
Objekti u domaćinstvu	14%	86%
Ostali ugostiteljski objekti	29%	71%
Ostalo	3%	97%
Restorani	2%	98%
Ukupno komercijalni smještaj	32%	68%
Nekomercijalni smještaj	0%	100%
Nautika	0%	100%
Ukupno	28%	72%

Izvor: HTZ (podaci eVisitor+integrirano eCrew)

Za kraj, prema podacima Hrvatske narodne banke (HNB), u prvih devet mjeseci 2019. godine prihodi od stranih turista su iznosili devet milijardi i 447 milijuna eura, što u odnosu na isto razdoblje prošle godine (osam milijardi i 678 milijuna eura) predstavlja rast od devet posto, odnosno 769 milijuna eura.

Obzirom na svoj morski i termalni potencijal, Hrvatska je u mogućnosti pružiti velik broj sadržaja traženih u suvremenom turizmu. Pod te sadržaje svakako pripadaju plivački sportovi i rekreacija na vodi, za što je neophodno izgraditi objekte kako bi se omogućila cjelogodišnja valorizacija mora i termalnih voda za domaću i stranu populaciju. Također, spomenuta potencijalna infrastruktura morala bi zadovoljavati i potrebe priprema sportaša, te natjecateljskih sportova na vodi organizirani u klubovima i njihovim savezima. Na ovom planu Hrvatska bilježi vrlo spore pomake, a ovakav ishod najviše se prikazuje u segmentu neadekvatne opremljenosti hotelskih kompleksa plivačkim bazenima, kao preduvjetom cjelogodišnjeg poslovanja.

Jedan od najmasovnijih pokreta u sportskom turizmu je svakako pojava fitnesa. Njegovo omasovljavanje uvjetovano je pogodnošću za sve dobi i uzraste te prilagodbom zatvorenim i otvorenim tipovima vježbališta. Na ovom području, Hrvatski se fitness turizam pozitivno prikazuje i u ostvaruje kroz svaku narednu sezonu, upravo zahvaljujući minimalnim zahtjevima infrastrukture koja omogućava što kvalitetnije vježbanje.

4.1. Kontinentalna Hrvatska

Kontinentalna Hrvatska prema očekivanjima, ne ostvaruje dobit od turističkih aktivnosti što ne znači da oni svejedno nisu zastupljeni. Svakako jedna od najvećih pogodnosti kontinentalne Hrvatske su već spomenute skijaške destinacije (Sljeme, Tršće i drugi). Uz skijanje i planinarenje, sve veću popularnost u sklopu turističkih aktivnosti i sporta zauzima rafting na rijekama Kupi i Mrežnici. U samoj unutrašnjosti kontinentalne Hrvatske, turisti se mogu zadovoljiti biciklizmom, trčanjem, raznim sportskim terenima (od kojih su najpopularniji nogometni i teniski). Također, rehabilitacija je jedna od traženih atrakcija, a očituje se kroz već spomenute Bizovačke i Tuheljske toplice, kao i mnoga druga manja termalna područja. Jahanje u parkovima prirode Kopački Rit i Lonjsko polje održava svoju tradicionalnu posjećenost i popularnost, a za to su najviše zaslužni sami stanovnici mjesta koji brinu o samim reklamiranjima, atrakciji i smještaju turista. Ono što predstavlja najveći problem turizma

kontinentalne Hrvatske općenito, pa tako i sportskog, jest nedostatak ulaganja u infrastrukturu i razvoj određenih aktivnosti, što se najviše očituje na području Slavonije.

4.2. Dalmacija

Jeep-safari kro dalmatinski krški krajolik i foto-safari na rijeci Neretvi spajaju proučavanje prirodni ljepota i avanturizam u jedno te im je popularnost u posljednjih nekoliko godina u izrazitom rastu.

Obzirom da područje Dalmacije obiluje raznovrsnim podvodnim životom, jedna od najzastupljenijih turističkih aktivnosti je ronjenje. Roniocima je, uz ronjenje po špiljama i obilaženje podvodnih zidova poput zidova Elafitskog arhipelaga, osobito atraktivan takozvani „muzej na morskome dnu“ u blizini Cavtata, gdje se nalazi najveće nalazište amfora na Jadranu. U parku prirode Biokovo tradicionalno se održava individualno i organizirano planinarenje u kojem posjetitelji mogu prema planinarsko-turističkoj karti na terenu obići i više od 40 markiranih puteva i staza. Ponuda aktivnog odmora srednje Dalmacije uključuje i jahanje. U Sinju, Splitu i Trilju postoje konjušnice i konjički klubovi koji organiziraju škole jahanja za početnike, a profesionalcima pružaju mogućnost rekreativnog jahanja (<http://www.jutarnji.hr/arhiva/top-10-sportskih-aktivnosti-srednje-dalmacije/2115531/>).

Paragliding je odavno već postao sinonim za ekstremni sport u Hrvatskoj, a polazna točka mu je travnata strmina Omiške Dinare, na nadmorskoj visini od 380 metara.

Prema razvojnim mogućnostima u posljednjih 10-ak godina u Hrvatskoj se posebno istaknuo nautički turizam koji predstavlja kretanje turista u plovilima po moru te uključuje njihovo pristajanje u marinama. Nautički turizam obuhvaća kompletnu infrastrukturu u marinama potrebnu za njihov prihvata. Obzirom da je ovoj grani turizma potrebna jedrilica (bilo privatna ili iznajmljena), nautički turizam pogodan je za turiste nešto veće platežne moći (<http://www.geografija.hr teme/nauticki-turizam-jedan-od-najperspektivnijih-oblika-hrvatskog-turizma/>). Premda nautički turizam u hrvatskom turizmu postaje sve važniji, on još uvijek ne ostvaruje odgovarajuću materijalnu dobit koliko bi mogao s obzirom na njegove potencijale.

5. PREDUVJETI ZA RAZVOJ SPORTSKOG TURIZMA U ISTRI

Na razvoj turizma bilo kojeg turizma, utječu brojni čimbenici. Ista stvar je i po pitanju razvoja sportskog turizma.

5.1. Prirodno-geografski

Geografija je temeljna za proučavanje turizma, jer je turizam geografske prirode. Fizička geografija pruža bitnu pozadinu, na osnovu koje se stvaraju turistička mjesta, a okolišni utjecaji i brige glavna su pitanja koja se moraju uzeti u obzir u upravljanju razvojem turističkih mjesta. Karakteristike okoliša su te koje uvjetuju njegovom razvitku, ali i nastanku uopće. Najvažnija komparativna prednost razvoja turizma Istre je u njezinom povoljnom geografskom položaju. Zapadna obala sa zaljevima i otočićima je razvijenija od istočne. Poluotok je pozicioniran na sjevernom dijelu jadranske obale što ga čini najbližim dijelom Mediterana u kojemu gravitira veliki dio stanovništva srednje Europa, koja je ujedno i glavno emitivno tržište na ovim prostorima. Zbog toga je položaj i blizina od izuzetne važnosti za Istru jer oko 70 % međunarodnih turista u Hrvatsku ne putuje javnim prijevoznim sredstvima poput autobusima već najčešće pristiže automobilima. (Škorić, 2008).

5.2. Klimatski uvjeti

Mnoge su vrste turizma vremenski ovisne i šire, klimatske. Stoga je vrlo vjerojatno da će klimatske promjene prije ili kasnije utjecati na poslovno područje. Povoljna sredozemna klima sa toplim i suhim ljetima, blagim zimama te klimatski povoljnim proljećima i jesenima, Istru čine idealnom destinacijom za bavljenjem sportsko-rekreacijskim aktivnostima tijekom čitave godine. Najniže temperature na području Istarskog poluotoka zabilježene su u siječnju iznose 5-9°C (uz najviše udara bure), a najviše temperature očitavaju se u kolovozu kada iznose između 22 i 25°C. Po pitanju temperature mora, ona je najniža u ožujku (9.3-11.1°C) dok je isto tako najviša na vrhuncu ljeta, dakle, u kolovozu (23.3-24.1°C-9.) Zbog manje dubine, more se prije zagrije nego na južnom dijelu Jadranskog mora, pa sezona sportova na vodi u Istri započinje nešto kasnije. Ljetne temperature mora omogućuju razvoj brojnih sportskih aktivnosti na moru u i moru.

5.3. Prirodne atrakcije

Prirodne atrakcije čine obilježja koja privlače turiste zbog prirode oblika zemljišta ili ljepote krajolika u kojem je atrakcija postavljena. Prirodne atrakcije uključuju: jezera, rijeke i kopnene oblike poput slapova i klisura. Najznačajnija prirodna znamenitost Istarske županije je Nacionalni park Brijuni, a ostale prirodne atrakcije su zaštićeni krajolik Kamenjak, park prirode Učka, park šuma Zlatni rt i zaštićeni krajolik Limski zaljev. Zahvaljujući prirodnoj osnovi Istra je idealno mjesto za razvoj različite sportske i rekreacijske ponude u turizmu i aktivnog-outdoor turizma, kao što su ciklo turizam, trčanje, treking i trail utrke, te sportsko penjanje-climbing.

5.4. Prometna povezanost i prometna infrastruktura

Dobro razvijena prometna povezanost i njezina infrastruktura (poznati istarski „Y“) zajedno sa međunarodnom zračnom lukom Pula, omogućuju brzu i laku dostupnost svim destinacijama na području Istre.

5.5. Smještajni kapaciteti i turistička infrastruktura

Za razvoj turizma neophodna je razvijena infrastruktura, odnosno potrebni smještajni kapaciteti kao osnova za razvoj. Istarska županija je najrazvijenija turistička regija u Hrvatskoj jedina je županija koja ima više smještajnih kapaciteta u hotelima, turističkim naseljima i kampovima, nego u privatnom smještaju. Ukupni smještajni kapaciteti u Istarskoj županiji 2014. godine iznosili su 259.817 kreveta. Među ukupne smještajne kapacitete ulaze kreveti iz hotela, turističkih naselja, kampova te privatnog smještaja.

Za razvoj sportskog turizma važan je značajan broj smještajnih kapaciteta u hotelima i turističkim naseljima, jer se ti smještajni objekti mogu koristiti u proljetnim, jesenskim i zimskim mjesecima. Stavljanjem hotelskog smještaja u funkciju u što dužem vremenskom periodu, povećala bi se njegova iskorištenost i time utjecalo na smanjenje sezonskog karaktera turizma. Prema Master planu Istarske županije za period od 2015. do 2025. godine, za sport i aktivnosti kao turistički proizvod, cilj je povećanja ukupnog fizičkog prometa sa 3% na 5% u do 2020. godine. Kako bi se taj plan ostvario potrebno je provesti niz mjera vezanih uz smještajne kapacitete, turističku infrastrukturu u destinacijama, prometnu infrastrukturu, promociju i prodaju turističkog proizvoda, profesionalni razvoj te organizaciju određenih oblika aktivnosti. Hotelski smještaj je potrebno prilagoditi sportskim grupama i sportašima, te otvarati

male obiteljske hotele na području čitave Istre. Turističku infrastrukturu treba razvijati uređenjem profesionalnih sportskih centara za timske i individualne sportove sa svom potrebnom sportskom opremom. Uz to trebaju se urediti rekreacijski centri sa organiziranim sustavom iznajmljivanja potrebne opreme. Za rekreativce koji se bave trčanjem i biciklizmom prije nego je potrebno urediti i sustavno označiti staze, te razraditi sustav GPS mapa. Bez obzira na dobru cestovnu povezanost Istre s emitivnim tržištima, potrebno je poboljšati povezanost Zračne luke Pula. Mjere razvoja promocije i prodaje odnose se na organizaciju sportskih timova i specijaliziranih agencija koje će se baviti organizacijom sportskih aktivnosti, sportskih grupa, smještaja i svega ostalog vezanog uz sport i sportske aktivnosti. Vrlo važna mjera za razvoj sportskog turizma, je profesionalni razvoj i izgradnja kapaciteta. Objekti koji nude smještaj sportašima i rekreativcima, moraju imati znanja o njihovim prehrambenim potrebama, te u skladu sa time nuditi potrebnu prehranu. Isto tako u rad takvih objekata uključivati specijalizirane kadrove –kineziologe, sa specijalističkim znanjima vezanim za treninge, pripreme, sportske ozljede i dr.

Nogometne terene i igrališta pratećim objektima, imaju tri hotelske kompanije (Arena Hospitality Group, Laguna i Aminess), te ih koriste za organizirane treninge, sportske kampove organiziranje nogometnih turnira i utakmica tijekom cijele godine. Sportske dvorane su u manjem broju i služe za pripreme sportaša i rekreativaca. Polivalentni tereni za rukomet, odbojku, košarku i mali nogomet omogućuju ponudu priprema sportaša i rekreativaca za različite vrste sportova. Tereni za odbojku na pijesku prisutni su u većini hotela i koriste se većinom u ljetnim mjesecima. Sportska i sportsko-rekreacijska ponuda hotelskih kompanija je vrlo velika. Osim navedenih mogućnosti priprema sportaša koje su vezane za postojanje sportskih objekata, hotelske kompanije nude veliki izbor sportskih i rekreacijskih aktivnosti poput tenisa, stolnog tenisa, košarke, rukometa, odbojke, nogometa, squash, malog nogometa, badmintona, mini golfa, fitness dvorane i sličnih sadržaja, boćanja, nordijskog hodanja i dr. Važna je ponuda ronilačkih centara uz najam opreme, punjenja boca te održavanje škola ronjenja.

6. SPORTSKI TURIZAM U ISTRI

Iz sportsko-rekreacijskih aktivnosti u Istri je unazad nekoliko godina osnažio sportski turizam. Najčešće sportske aktivnosti koje se provode u Istri su biciklizam, trčanje, hodanje, tenis, golf, ronjenje, slobodno penjanje, paragliding i dr.

Prema istraživanju Instituta za turizam (Zagreb, 2014.) turisti koji posjećuju Istarsku županiju odredili su sljedeće aktivnosti kao najviše korištene za vrijeme boravka u Istri: najčešće se bave sljedećim sportsko-rekreacijskim aktivnostima:

- plivanje 99 %
- šetnje u prirodi i pješaćenje 82,5 %
- ronjenje 20,6 %
- sportovi na vodi (jedrenje, jedrenje na dasci, skijanje na vodi) 23,2 %
- vožnja biciklom 45,3 %
- tenis 24,4 %
- avanturistički sportovi 10,9 %
- planinarenje 10,4 %
- golf 9,8 %
- jahanje 6,60 %

Priloženi podaci iz proučavanog istraživanja prikazuju kako kupanje i općenito boravak na moru nisu jedine atraktivnosti koje nudi Istra. Razlog tomu je i povoljna geološka slika Istre. Naime, Istra, kao najsjevernije obalno područje Hrvatske, sadrži velik broj šuma i brdovitim prostora koji se mogu iskoristiti za razne sportske aktivnosti. Može se primijetiti kako je i tada zastupljenost sportsko-rekreacijskih sadržaja bila poprilično velika, no, unazad zadnje dvije godine te su se brojke sigurno povećale, obzirom da se velik broj sportsko-rekreacijskih aktivnosti na području Istre povećao. Razlog tomu je sve veća popularizacija adrenalinskih parkova, kajaka i sličnih sadržaja.

Prema Strategiji razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine (nadalje Strategija), najviše bi se trebalo fokusirati na pustolovni i sportski turizam, od kojih ne zazire sve popularniji golf. Naime, golfski tereni su jedni od najpopularnijih sportova Zapadne Europe, stoga bi se njihovim razvitkom u Istri, mogli stvoriti preduvjeti za veći broj posjetitelja iz država

kao što su Danska, Francuska, Engleska i sl. Kako je navedeno u Strategiji, od svih turističkih proizvoda koje nudi Hrvatska, sportski i pustolovni turizam bilježe godišnji porast od 30%.

Uz već navedene uvjete u Istri koji pospješuju razvoj sportskog turizma u Istri postoje izvanredni uvjeti za razvoj različitih vrsta sportskog turizma i općenito selektivnog turizma, važno je za naglasiti kako njihovo pospješene može utjecati na smanjenje sezonskog karaktera turizma općenito u Istri. Stoga je Turistička zajednica Istarske županije izradila Master plan turizma Istarske županije koji se odvrtće na desetogodišnje razdoblje(2015.-2025.). Plan u sebi sadrži operativne strategije razvoja turističkih proizvoda. Prema tom planu, sport i aktivnosti bi trebali biti jedne od prioriternih turističkih proizvoda. Ta tvrdnja proizlazi iz činjenice da su u 2014-oj godini sport i aktivnosti ostvarili oko 3% ukupnog fizičkog prometa u 2014. godini. Stoga bi se trebalo raditi na njihovom razvitku. Prema Master planu, zadan je cilj prema kojemu bi se udio ukupnog fizičkog prometa povećao za 5% do 2020.

6.1. Ponuda sadržaja

Ponuda sportsko-rekreacijskih sadržaja u gospodarski najrazvijenijoj regiji Hrvatske, Istri, fokusirana je na više različitih turističkih destinacija, od kojih se najviše ističu gradovi Pula, Poreč, Rovinj i Umag. Sadržaji koji se nude posjetiteljima najvećim su dijelom vezani uz ljetne aktivnosti koje se odvijaju na moru, a uključuju ronjenje, ribolov, jedrenje i odbojku na pijesku. Tenis je, kao sportsko-rekreacijska aktivnost, izuzetno zastupljena što se podudara supostojanjem brojnih teniskih terena, ali i popularnošću teniskog turnira u Umagu koji se tradicionalno odvija svake godine, dovodeći najbolje svjetske tenisače, a samim time i brojnu publiku. Lako dostupne aktivnosti poput pješaćenja, planinarenja, biciklizma uvijek su aktualne i zastupljene u ponudi svih istarskih gradova. Pješачke se staze većinom nalaze u unutrašnjosti Istre, gdje se također odvijaju i vožnje biciklom te maratoni. U Istri se nalaze četiri konjička centra: ranč Barba Tone, ranč Goli vrh, konjički centar Juricanija i klubovi Ćićarija i Castelum. Postoji osam paragliding startova, a najpoznatiji je Raspadalica, koja se osim za letenjemože iskoristiti i za planinarenje, slobodno penjanje, speleo-avanture, brdski biciklizam, orijentaciju u prirodi i paintball koji predstavljaju novi vid aktivnosti koji se pojavljuje u posljednje vrijeme. Raspoloživi fitnes i wellness programi najvećim se dijelom nalaze unutar hotelskih kompleksa.

Obzirom da je Istra nastala na krškom terenu, obiluje podzemnim špiljama i jamama koje su savršene za posjete speleologa.

SPORTSKO - REKREACIJSKI SADRŽAJI	PULA	POREČ	ROVINJ
Ronjenje	12	3	4
Fitnes	14	8	6
Wellness	6	7	4
Tenis	4	4	39
Mini-golf	3	3	4

Tablica 1. Prikaz sportsko-rekreacijskih sadržaja koji postoje kao dio turističke ponude u najvećim gradovima Istre, samostalna izrada autora

Istra nudi puno avantura i iskustava poput biciklizma, gurmanske hrane, plaža, vinarija, degustacija maslinovog ulja, zapanjujući krajolik, povijesti i aktivnosti poput paraglidinga, penjanja i ronjenja.

Jedne od najposjećenijih sportskih atrakcija u Istri su:

- Iznajmljivanje bicikla u Raklju, Rakalj
- Pula, Go kart vožnja, Pula
- Bicikliranje i degustacija vina, Rakalj
- Vikend ronjenje, Marina Veruda, Pula, Pula
- Safari kayakom u špilje. Školjić Bay , Rt Kamenjak, Premantura
- Istraživanje špilje kajakom, Pula
- Adventure park puni program, Lungomare, Pula

Slika 2. **Adventure park u Istri**

Izvor: <https://sporttourism.com/en/region/8-istria.html>

Slika 2. **Kajak i razgledavanje špilja u Istri**

Izvor: <https://jistra.com/hr/product/potpuni-doživljaj-spilja-i-safarija-sa-kajakom/>

7. SWOT ANALIZA

Mega i mali sportski turizam može pridonijeti socijalnom, kulturnom, ekonomskom i infrastrukturnom razvoju zemlje domaćina ili grada. Uz sudjelovanje i promatranje sportskih događaja, osobe koje putuju radi sportskog turizma mogu imati i interesa za posjet najsuvremenijim sportskim objektima poput stadiona. Sportski turizam nudi nekoliko ekonomskih koristi lokalnim zajednicama, regiji i državi. Sportski turizam također može rezultirati negativnim utjecajem na mjesta, a oni najčešće uključuju raseljavanje lokalne zajednice, gužvu, huliganizam, kriminal i poremećaje u normalnom životu lokalnog stanovništva. Utjecaj sportskog turizma na okoliš može biti negativan jer rezultat čišćenja drveća, izgradnje skijaških koliba itd. utjecaj sportskog turizma na okoliš može biti negativan kao rezultat čišćenja drveća, izgradnje skijaških koliba itd. zagušenja, izgrađenih građevinskih područja, bukom i pretrpanošću.

SWOT analiza je jednostavan, ali koristan okvir za analizu snaga, slabosti, prilika i prijetnji vaše organizacije. Pomaže da se nadogradi na onome što se radi dobro, riješi ono što nedostaje, minimizira rizike i iskoristi najveće moguće šanse za uspjeh.

U nastavku je priložena SWOT analiza sportskog turizma u Istri.

SNAGA	SLABOSTI
Geografska pozicija	Manjak sportske infrastrukture
Atraktivnost mjesta kao turističkog	Nezainteresiranost lokalnog stanovništva za mijenjanjem vrste pružanja usluge
Gospodarska razvijenost regije	Nedovoljan popularnost i educiranost
PRILIKE	PRIJETNJE
Europski projekti	Omasovljavanje turizma
Izgradnja infrastrukture	Zagađenje okoliša
Iskorištavanje prirodnih bogatstava (gorje, šume itd.)	Uništavanje kulturnih dobara

Tablica 1. SWOT ANALIZA sportskog turizma u Istri

Izvor: Samostalna izrada auto

8. ZAKLJUČAK

Turizam i sport dvije su društvene pojave u 21. stoljeću koje mobiliziraju milione ljudi širom svijeta. To su dva sektora koji se međusobno nadopunjuju i dijele zajedničke ciljeve kao što su razumijevanje i bliži odnos među ljudima različitih kultura i stilova života; i doprinoseći promicanju mira među narodima. Turizam i sport zajedno su danas i najmoćnija ekonomska pokretačka snaga društva s ogromnim potencijalom za generiranje vrlo širokog spektra ekonomskih učinaka.

U gotovo svakom području Hrvatske, moguće je ostvariti određenu sportsku aktivnost. Tako je u kontinentalnoj Hrvatskoj ostvarena rehabilitacija, boravak u toplicama, fitness, rafting i planinarenje, dok je za obalno područje karakterističan ljetni sportski turizam u vidu ronjenja, speleologije, paraglidinga te sve popularnije nautike.

Ono što je u radu već spominjano je svakako nedostatak infrastrukture i financija za pospješene i održavanje sportskih terena i dvorana. Potrebno je puno više ulaganja u sektor samog sportskog turizma, kako bi se atrakcije održale i uvele nove.

Raznim organiziranjem turističkih atrakcija često se dovodi do ugrožavanja prirodnog smještaja životinja i same prirode. Stoga je sportski turizam povoljan jer svoje atrakcije čini u prirodi pritom ju ne oneštečuje već iskorištavajući njezin potencijal. Obzirom da je Hrvatska zemlja nacionalnih parkova i parkova prirode, od izuzetne je važnosti očuvati sam okoliš.

Kako turizam u Hrvatskoj iz godine u godinu zabilježava porast, takav napredak uključuje i njegove selektivne oblike, zajedno sa sportom. Daljnjim ulaganjem i pružanjem adekvatnih usluga turistima, sigurno će se učvrstiti već stalne i uvesti nove sportske atrakcije u svim hrvatskim regijama.

Literatura

1. Bartoluci, M., *Razvitak sportsko-rekreacijskog turizma u Hrvatskoj*, Acta Turistica, 1996.
2. Blažević, B.,: *Turizam u gospodarskom sustavu*, Fakultet za hotelski i turistički menadžment Opatija, Opatija, 2007.
3. Čavlek, N., Bartoluci, M., *Turizam i sport- razvojni aspekti*, Zagreb: Školska knjiga. 2007.
4. Geić, S., *Menadžment selektivnih oblika turizma*, Split, 2011.
5. Otočan, D., *Razvoj sportskog turizma u većim dijelovima Istre*, Diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet, Zagreb, 2016.
6. Rabotić, Branislav, *Selektivni oblici turizma*, Visoka turistička škola strukovnih studija, 2013.
7. Ružić, P., *Ruralni turizam*, Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, 2009.

Internet stranice:

- <http://www.jutarnji.hr/arhiva/top-10-sportskih-aktivnosti-srednje-dalmacije/2115531/>
- <http://www.geografija.hr teme/nauticki-turizam-jedan-od-najperspektivnijih-oblika-hrvatskog-turizma/>